

"ҚАЗАҚСТАН ҚОР БИРЖАСЫ" АҚ

"Қазақстан қор Биржасы" АҚ
Директорлар кеңесінің шешімімен

((2021 жылдың 23 маусымындағы
№ 61 хаттамасы)
б е к і т і л д і

2021 жылдың 07 шілдесінен бастап
қолданысқа енгізілді

KASE индексіне фьючерстің МАМАНДАНЫМЫ

Алматы қ.

2021

ТҮЗЕТУЛЕР ПАРАҒЫ

1. № 1 өзгертулер мен толықтырулар:

- "Қазақстан қор биржасы" АҚ Басқармасының шешімімен бекітілген (2022 жылдың 13 желтоқсанындағы № 145 отырыс хаттамасы);
- 2023 жылдың 05 қаңтарынан бастап қолданысқа енгізілді.

Осы Маманданым "Қазақстан қор биржасы" АҚ (бұдан әрі – Биржа) "Биржалық қызметті жүзеге асыру ережелері" ішкі құжатына сәйкес әзірленді және сауда – саттықты өткізудің стандартты шарттарын, параметрлерін, KASE индексіне фьючерс бойынша міндеттемелердің (бұдан әрі – фьючерстік келісімшарт) туындау, өзгеру және тоқтатылу тәртібін анықтайды.

1 тарау. ФЬЮЧЕРСТІК КЕЛІСІМШАРТ ЖАСАСУ

1. Осы Маманданымда Биржаның "Биржалық қызметті жүзеге асыру ережелері" ішкі құжатында және Биржаның басқа да ішкі құжаттарында айқындалған ұғымдар пайдаланылды.
2. Фьючерстік келісімшарттың базалық активі "Қор нарығының индикаторларын есептеу әдістемесі" ішкі құжатына сәйкес Биржа есептейтін KASE индексі болып табылады.
3. Фьючерстік келісімшартпен сауда-саттық жүргізу кезінде баға KASE Индексінің тармағы үшін қазақстандық теңгемен көрсетіледі.
4. Фьючерстік келісімшартпен сауда-саттық жүргізу кезінде лоттың мөлшері бір тармақты құрайды.
5. Сауда-саттықты өткізу кезінде фьючерстік келісімшарт бағасының минималды өзгеруі 0.01 тармақты құрайды.
6. Фьючерстік келісімшарт бағасының минималды өзгеруінің құны 0.01 теңгені құрайды.
7. Фьючерстік келісімшартпен сауда-саттық айналыстың төрт мерзіміне ашылады (*осы абзац Биржа Басқармасының 2022 жылдың 13 желтоқсанындағы шешімімен өзгертілген*).
Фьючерстік келісімшарттың ең жақын орындау мерзімімен айналысы аяқталғаннан кейін осындай келісімшартты орындаудың ең ұзақ мерзімімен сауда-саттық ашылады.
8. Фьючерстік келісімшарттың басталу күні – тоқсанның басына келетін айдың бесінші күні: қаңтар, сәуір, шілде және қазан¹ (*осы абзац Биржа Басқармасының 2022 жылдың 13 желтоқсанындағы шешімімен өзгертілген*).
Егер фьючерстік келісімшарт айналысының басталу күні мереке немесе демалыс күніне келетін болса, онда фьючерстік келісімшарттардың биржалық сауда-саттықтары өткізілетін одан кейінгі ең жақын жұмыс күні айналыстың басталу күні болып табылады.
9. Фьючерстік келісімшарттың соңғы күні – тоқсанның соңындағы айдың үшінші бейсенбісі: наурыз, маусым, қыркүйек және желтоқсан.
Егер тоқсанның соңындағы айдың үшінші бейсенбісі мереке немесе демалыс күніне түссе, айналымның соңғы күні осы айдың үшінші бейсенбісінің алдындағы соңғы сауда-саттық күні болып табылады.
(*Осы тармақ Биржа Басқармасының 2022 жылдың 13 желтоқсанындағы шешімімен өзгертілген*)
10. Осы Маманданымның 20 және 21 тармақтарында көзделген жағдайларды қоспағанда, айналыстың соңғы күні фьючерстік келісімшартты орындау күні болып табылады.
11. Фьючерстік келісімшартпен сауда-саттық жүргізудің қосымша әдісі Тікелей мәмілелер жасасу әдісі болып табылады.

¹ Басқарма шешімінде белгіленген күннен бастап фьючерстік келісімшартпен сауда-саттықты ашуға жол берілетін биржалық сауда-саттықтың бастапқы кезеңін қоспағанда, осы Маманданымда көрсетілген күн фьючерстік келісімшарттың айналысы басталған күні болып табылады (*осы сілтеме Биржа Басқармасының 2022 жылдың 13 желтоқсанындағы шешімімен енгізілген*).

2 тарау. ФЬЮЧЕРСТІК КЕЛІСІМШАРТ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

12. Фьючерстік келісімшарт бойынша міндеттемелерді орындау базалық активті жеткізусіз жүзеге асырылады, бұл ретте мұндай келісімшарттың тараптары бір-біріне мөлшері базалық актив бағасының өзгеруіне байланысты болатын теңгемен (вариациялық маржамен) ақша сомасын төлеуге міндетті.
13. Вариациялық маржа Биржаның "Орталық контрагентпен мәмілелер бойынша клирингілік сессияларды өткізу регламенті" ішкі құжатына сәйкес Биржаның клирингілік сессияны өткізу барысында есептеледі және фьючерстік келісімшарт жасалған бірінші күннен бастап оны орындау күнін қоса алғандағы кезеңде төленеді.
14. Вариациялық маржаны есептеу үшін келесі формулалардың бірі қолданылады:

- 1) Вариациялық маржаны есептеу бұрын жүзеге асырылмаған фьючерстік келісімшарт бойынша вариациялық маржаны есептеу кезінде:

$$VM_0 = (P_{last} - P_{fut}) \times \frac{S_{tick}}{tick}, \text{ мұндағы}$$

VM_0 – математикалық дөңгелектеу ережелері бойынша дөңгелектелген, бұрын вариациялық маржаны есептеу жүзеге асырылмаған фьючерстік келісімшарт бойынша вариациялық маржаның мөлшері;

P_{last} – Биржаның "Қаржы құралдарының тәуекел-параметрлерін айқындау әдістемесі" ішкі құжатына сәйкес анықталған фьючерстік келісімшарттың ағымдағы (соңғы) есептесу бағасы;

P_{fut} – фьючерстік келісімшартты жасасу бағасы;

S_{tick} – Осы Маманданымның қосымшаға сәйкес айқындалған фьючерстік келісімшарт бағасының минималды өзгеруінің құндық бағасы;

$tick$ – Осы Маманданымның қосымшаға сәйкес айқындалған келісімшарт бағасының минималды өзгеруі;

- 2) бұрын вариациялық маржаны есептеу жүзеге асырылған келісімшарт бойынша вариациялық маржаны есептеу кезінде:

$$VM = (P_{last} - P_{previous}) \times \frac{S_{tick}}{tick}, \text{ мұндағы}$$

VM – Вариациялық маржаны есептеу бұрын жүзеге асырылған, математикалық дөңгелектеу ережелері бойынша дөңгелектелген фьючерстік келісімшарт бойынша вариациялық маржаның мөлшері;

$P_{previous}$ – фьючерстік келісімшарттың алдыңғы есептесу бағасы (немесе фьючерстік келісімшарттың бастапқы есептесу бағасы).

15. Вариациялық маржаны төлеу бойынша міндеттемелерді орындау Биржаның "Қаржы құралдарымен мәмілелер бойынша клирингілік қызметті жүзеге асыру ережесі" ішкі құжатында (бұдан әрі – Клирингілік ережелер) белгіленген тәртіппен және мерзімде жүзеге асырылады. Бұл ретте:
 - 1) егер вариациялық маржа оң болса, онда вариациялық маржаны төлеу жөніндегі міндеттеме сатушы-Француз келісімшартында туындайды;
 - 2) егер вариациялық маржа теріс болса, онда есептелген вариациялық маржаның абсолюттік шамасына тең сомада вариациялық маржаны төлеу бойынша міндеттеме сатып алушыда туындайды.
16. Фьючерстік келісімшартты орындау бағасы Биржаның "Қор нарығының индикаторларын есептеу әдістемесі" ішкі құжатына сәйкес сауда күнінің нәтижелері бойынша орындалған

күні есептелген осындай фьючерстік келісімшарттың базалық активінің мәніне сәйкес келеді.

3 тарау. ФЬЮЧЕРСТІК КЕЛІСІМШАРТ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕРДІ ТОҚТАТУ НЕГІЗДЕРІ

17. Фьючерстік келісімшарт бойынша міндеттемелер оны орындау нәтижесінде осы келісімшарттың айналым мерзімі аяқталғаннан кейін толығымен тоқтатылады.
18. Фьючерстік келісімшарт бойынша сауда-саттыққа қатысушының міндеттемелері осындай қатысушыда фьючерстік келісімшарт бойынша сол базалық активпен және оның міндеттемелері мөлшерінде Клирингілік ережелерде көзделген тәртіппен және мерзімдерде айналыс мерзімімен қарсы талаптардың туындауы нәтижесінде толық тоқтатылады.
19. Фьючерстік келісімшарт бойынша міндеттемелер Клирингілік ережелерде көрсетілген өзге де негіздер бойынша олар белгілеген тәртіппен тоқтатылуы мүмкін.

4 тарау. ЕРЕКШЕ ШАРТТАР

20. Биржалық сауда-саттықта фьючерстік келісімшарттың өтініші тоқтатыла тұрған не тоқтатылған жағдайда, сондай-ақ егер фьючерстік келісімшарт жасалған бірінші күннен бастап осы келісімшарт жасалған соңғы күннің алдындағы сауда-саттық күнін қоса алғандағы кезеңде Биржа ең болмағанда бір акцияның сауда-саттығын тоқтата тұрса немесе биржадағы айналымнан ең болмағанда бір акция алып тасталса және/немесе KASE индексі есептеу үшін өкілдік тізімнен алып тасталса, Биржа мынадай шешімдердің бірін немесе бірнешеуін қабылдауға құқылы:
 - 1) фьючерстік келісімшарт айналысының соңғы күнінің күнін өзгерту туралы;
 - 2) фьючерстік келісімшартты орындау күнінің күнін өзгерту туралы;
 - 3) ағымдағы (соңғы) есептесу бағасының өзгеруі және/немесе вариациялық маржаны есептеу және аудару тәртібін айқындау туралы.
21. Егер осындай келісімшарттың қолданылу мерзімі ішінде оның айналысының соңғы күні жұмыс істемейтін күн деп жарияланса, Биржа айналыстың соңғы күнінің күнін және/немесе фьючерстік келісімшартты орындау күнінің күнін өзгертуге құқылы.
22. Егер Биржа Басқармасының шешімінде өзгеше көзделмесе, Биржа Басқармасы осы Маманданымның 20 және 21 тармақтарына сәйкес қабылдаған шешім (шешімдер) күшіне енген сәттен бастап бұрын жасалған фьючерстік келісімшарттар бойынша қолданыстағы міндеттемелердің шарттары көрсетілген шешімді (шешімдерді) ескере отырып өзгертілген болып есептеледі.

5 тарау. ТҰЖЫРЫМДЫ ҚАҒИДАЛАР

23. Осы Маманданымға өзгертулерді және/немесе толықтыруларды уақтылы енгізу (өзектілендіру) үшін жауапкершілік сауда бөлімшелеріне жүктеледі.
24. Осы Маманданым қажеттілігіне қарай, бірақ Осы Маманданым қолданысқа енгізілген күннен бастап есептелетін әрбір үш жылда кемінде бір рет өзектілендіруге жатады.